

Samfundsfag B - 2022

1. Fagets rolle

Samfundsfag omhandler grønlandske og internationale samfundsforhold. Faget giver på et empirisk og teoretisk grundlag viden om de dynamiske og komplekse kræfter der nationalt, regionalt og globalt påvirker samfundsudviklingen. Ved at forbinde den aktuelle samfundsmæssige udvikling med sociologiske, økonomiske og politiske begreber kvalificeres standpunkter og handlemuligheder.

2. Fagets formål

Viden og færdigheder

Eleverne skal have viden om og kunne forstå grønlandske og internationale samfundsforhold og den dynamik, der har indflydelse på udviklingen i det moderne samfund.

Lærings- og arbejdskompetencer

Eleverne skal bl.a. i et videreuddannelsesperspektiv kunne arbejde med empiriske problemstillinger ved anvendelse af begreber, enkelte teorier og metoder fra de samfundsvidenskabelige discipliner.

Personlige og sociale kompetencer

Eleverne skal kunne forstå forholdet mellem det enkelte menneske og samfundet, så de selvstændigt og i fællesskab kan finde løsningsforslag på samfundsproblemer. I tilknytning hertil skal eleverne have indsigt i, hvordan man som samfundsborger kan påvirke beslutningsprocesser og opnå politisk indflydelse.

Kulturelle og samfundsmæssige kompetencer

Eleverne skal på et fagligt grundlag kunne forholde sig til og deltage i den demokratiske debat om forhold, der har betydning for demokratiet og samfundsudviklingen, og de skal selvstændigt, tillidsfuldt og kvalificeret kunne diskutere og tage stilling til samfundsmæssige problemstillinger. I tilknytning hertil skal eleverne, i en kulturel og samfundsmæssig sammenhæng, kunne tage ansvar og øve indflydelse på et demokratisk samfund.

3. Læringsmål og indhold

3.1 Læringsmål

Eleverne skal kunne:

- a) anvende og kombinere viden fra fagets discipliner til at undersøge aktuelle samfundsmæssige problemstillinger og løsninger herpå,
- b) forklare samfundsmæssige problemstillinger ved anvendelse af begreber og enkle teorier,
- c) undersøge og dokumentere et politikområde, herunder betydningen af Danmark og globale forhold,
- d) sammenligne og forklare sociale og kulturelle mønstre,
- e) undersøge konkrete økonomiske prioriteringsproblemer i Grønland og diskutere løsninger,
- f) undersøge og sammenligne samfundsmæssige problemstillinger i forskellige lande, herunder spillet mellem nationale og globale forhold,
- g) dokumentere viden om sammenhænge mellem nationale, europæiske og globale udviklingstendenser,
- h) formulere fagligt funderede problemstillinger, indsamle, vurdere og bearbejde materiale til at undersøge problemstillinger og drage konklusioner heraf,

- i) anvende kvantitative og kvalitative metoder,
- j) formidle og tydeliggøre faglige sammenhænge ved hjælp af enkle modeller, beregninger, tabeller og diagrammer,
- k) formulere faglige sammenhænge på en struktureret og nuanceret måde og ved anvendelse af fagets taksonomi og terminologi og
- l) på et fagligt grundlag argumentere sammenhængende og nuanceret for egne synspunkter og indgå i faglig dialog derom.

3.2 Kernestof

Kernestoffet er:

Sociologi

- a) identitetsdannelse og socialisering i Grønland og i andre lande,
- b) massemedier og politisk meningsdannelse og
- c) sammenligning af levevilkår og kulturer.

Politik

- d) politiske grundholdninger, herunder konservatisme, liberalisme og socialisme, inkl. moderne fortolkninger,
- e) demokratiopfattelser, herunder betydningen af retssystemet,
- f) magtbegreber og
- g) forskellige politiske systemer, herunder det politiske system i Grønland.

International politik

- h) samarbejde, integration og konflikt i det nordatlantiske område samt på europæisk og globalt plan.

Økonomi

- i) velfærdsprincipper, herunder stat, marked og civilt samfund
- j) det økonomiske kredsløb, økonomiske mål, styring, bæredygtig udvikling og
- k) globaliseringens betydning for Grønland.

Metode

- l) komparativ metode og kvantitativ og kvalitativ metode.

3.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke være i stand til at opfylde læringsmålene alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof har typisk karakter af eksempler fra den aktuelle samfundsmæssige debat, som anvendes til at illustrere og perspektivere faglige problemstillinger i undervisningen og i forbindelse med projektarbejde. Det gælder i særdeleshed samspillet mellem nationale, regionale og globale forhold, som indgår i de temaer, hvor det falder naturligt. Samfundsfaglige synsvinkler på tværfaglige problemstillinger og udadvendte aktiviteter indgår i det supplerende stof.

Det supplerende stof skal ligesom kernestoffet i videst muligt omfang perspektiveres til grønlandske og internationale forhold.

4. Undervisningens tilrettelæggelse

4.1 Didaktiske principper

- a) Undervisningen skal tage udgangspunkt i elevernes faglige niveau og viden.
- b) Undervisningen tilrettelægges, så den i videst muligt omfang har karakter af en læringsdialog mellem lærer og elever.
- c) Undervisningen tilrettelægges, så der veksles mellem forskellige undervisningsformer.
- d) Undervisningen tilrettelægges, så elevernes interesser og behov tilgodeses, så eleverne får mulighed for at opleve faget som spændende, relevant og vedkommende.
- e) Undervisningen tilrettelægges, så der både er faglig progression i de enkelte forløb og temaer såvel som progression i udvikling af fagsprog og terminologi, så eleven gradvis opøves i mere selvstændige arbejdsformer og kompleks tænkning.
- f) Undervisningen tilrettelægges, så der i videst muligt omfang perspektiveres til det omgivende samfund.

Undervisningen skal tilrettelægges tematisk med afsæt i elevernes undren og nysgerrighed i forhold til aktuelle samfundsmæssige problemstillinger og løsninger. Eleverne skal inddrages i planlægningen af undervisningen, herunder valg af problemstillinger og arbejdsformer.

I behandlingen af stoffet anlægges et helhedssyn med respekt for de enkelte faglige discipliner. Undervisningen tilrettelægges således, at der veksles mellem induktivt og deduktivt tilrettelagte forløb. Induktivt tilrettelagte forløb tager normalt udgangspunkt i en eller flere aktuelle problemstillinger, hvor begreber og metoder fra flere discipliner anvendes. Deduktivt tilrettelagte forløb tager typisk udgangspunkt i en enkelt disciplin og giver begreber, teoretiske sammenhænge og metoder til efterfølgende at undersøge og formidle en problemstilling. Der skal igennem det samlede forløb lægges afgørende vægt på, at den enkelte elev får muligheder for på et fagligt grundlag at fremføre egne synspunkter, argumenter og vurderinger.

Undervisningen tilrettelægges således, at den er alsidig i valg af synsvinkler, teorier og metoder.

4.2 Arbejdsformer

I undervisningen skal der anvendes afvekslende og elevaktiverende arbejdsformer, således at eleverne får muligheder for at undersøge, dokumentere, formidle og debattere faglige sammenhænge.

Der sker igennem det samlede forløb en udvikling frem mod selvstændiggørende og studieforberedende arbejdsformer, således at eleverne selvstændigt kan opstille, undersøge og forklare faglige problemstillinger.

Undervisningen tilrettelægges så der tages hensyn til forskellige elevtyper, deres læringsstile og behov. Både elever med undervisningssproget som førstesprog og som andetsprog skal tilgodeses.

Udadvendte aktiviteter skal gennemføres i form af gæstelærere, virksomheds- og institutionsbesøg eller empiriske undersøgelser og sker i sammenhæng med arbejdet med konkrete projekter eller integreres i undervisningen.

Der indgår mindre skriftlige arbejder af stigende sværhedsgrad til at opøve skriftlig formidling, faglig korrekthed, argumentation og præcision. Der udarbejdes i det samlede forløb mindst 1 projekt.

4.3 It

Digitale værktøjer og ressourcer anvendes i undervisningen til at støtte og supplere de faglige mål og den pædagogiske proces. It anvendes til:

- simulation af økonomiske sammenhænge
- målrettet og kritisk informationssøgning
- formidling og bearbejdning, herunder beregninger og konstruktion af diagrammer
- vidensdeling og deltagelse i debat om samfundsmæssige problemstillinger

Anvisninger på centrale samfundsfagligt relevante hjemmesider og brug af fokuserede søgestrategier indgår i de enkelte forløb, herunder kritisk vurdering af informationers pålidelighed. Brug af digitale fællesskaber integreres i undervisningen.

4.4 Samspil med andre fag

Undervisningen skal tilrettelægges, så der i perioder arbejdes tværfagligt og drages paralleller til andre fags vidensområder. Samfundsfag bidrager til en sammenhængende forståelse af aktuelle samfundsmæssige problemstillinger. I konkrete undervisningsforløb giver faget bl.a. metodiske værktøjer til mindre empiriske undersøgelser.

5. Evaluering

5.1 Løbende evaluering

Gennem fremadrettet individuel vejledning, brug af interne prøver og tilbagemeldinger på faglige aktiviteter skal eleven undervejs i det samlede forløb bibringes en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i sit faglige standpunkt. Grundlaget for evalueringen er læringsmålene. Der skal desuden gennemføres aktiviteter, som får eleven til selv at reflektere over sin faglige udvikling. I tilbagemeldinger på skriftlige og mundtlige aktiviteter skal der ske en fremadrettet vejledning med præcise anvisninger på forbedringer omkring argumentation, struktur, udtryksevne og faglig korrekthed.

Der skal mindst hvert semester foretages en evaluering af elevens arbejdsindsats, aktive deltagelse og engagement i undervisningen. I forbindelse hermed sker der en fælles evaluering af undervisningen.

5.2 Prøveformer

Den enkelte skole vælger mellem to prøveformer.

Prøveform a

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af en opgave med et ukendt bilagsmateriale. Opgaven har tilknytning til et af de studerede temaer. Opgaverne, der indgår som grundlag for prøven, skal i al væsentlighed dække de faglige mål og kernestoffet. Opgaverne skal bestå af et tema og et ukendt bilagsmateriale på seks til otte normalsider a 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum). Hver opgave skal indeholde forskelligartede materialetyper, herunder både tekster og statistisk materiale. Ved anvendelse af elektronisk mediemateriale som en del af bilagsmaterialet svarer fire til syv minutters afspilning til én normalside.

Hvis skolens leder har bestemt, at forberedelsen kan foregå i grupper, vælger eksaminanderne, om de vil forberede sig i gruppe på maksimalt tre eksaminander eller individuelt. En eksamensenhed er

en sådan gruppe eller en eksaminand, der forbereder sig individuelt. Der trækkes en opgave pr. eksamensenhed. En opgave må højst anvendes ved tre eksamensenheder.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives ca. 24 timers forberedelsestid, dog ikke mindre end 24 timer. På baggrund af det udleverede bilagsmateriale, relevant kernestof og materiale fundet i forberedelsestiden skal eksaminanden udarbejde en synopsis med en problemformulering som et overordnet spørgsmål og i forlængelse heraf opstilling, undersøgelse og diskussion af samfundsfaglige problemstillinger. Eksaminander, der forbereder sig i en gruppe, vælger selv, om de vil udarbejde forskellige eller enslydende synopser.

Eksaminationen, som er individuel, indledes med eksaminandens præsentation af synopsen (ca. 10 minutter) og efterfølges af uddybende spørgsmål af eksaminator og en faglig samtale mellem eksaminand og eksaminator.

Prøveform b

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af en opgave med ukendte problemorienterede spørgsmål og et ukendt bilagsmateriale. Opgaven har tilknytning til et af de studerede temaer. Opgaverne, der indgår som grundlag for prøven, skal i al væsentlighed dække de faglige mål og kernestoffet. Den enkelte opgave må anvendes højst tre gange på samme hold.

Opgaverne skal bestå af et tema med problemorienterede spørgsmål, der dækker de taksonomiske niveauer, og et bilagsmateriale på to til tre normalsider a 2400 enheder (antal anslag inklusiv mellemrum). Hver opgave skal i videst mulig omfang indeholde både tekst og statistisk materiale. Ved anvendelse af elektronisk mediemateriale som en del af bilagsmaterialet svarer fire til syv minutters afspilning til en normalside.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter. Der gives ca. 60 minutters forberedelsestid. Eksaminationen indledes med eksaminandens præsentation og former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i opgaven.

5.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op læringsmålene.